

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: **Ing. M. Č.**
bytem X
zastoupen JUDr. Emilem Flegelem
advokátem se sídlem K Chaloupkám 3170/2, 106 00 Praha 10

proti
žalovanému: **Krajský úřad kraje Vysočina**
se sídlem třída Žižkova 57, 587 33 Jihlava

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 1. 2020, č. j. KUJI 6203/2020,
sp. zn. OOSČ 1025/2019 OOSC/282,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 1. 2020, č. j. KUJI 6203/2020, sp. zn. OOSČ 1025/2019 OOSC/282, a rozhodnutí Městského úřadu Velké Meziříčí ze dne 14. 10. 2019, č. j. DOP/67802/2019-troja/22100/2019, se *ruší* a věc se *vrací* žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný *je povinen* zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 11.228 Kč do 30 (třiceti) dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Emila Flegela, advokáta.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Správní orgány uznaly žalobce vinným ze spáchání dvou přestupků – nepřizpůsobení rychlosti jízdy, které vedlo k dopravní nehodě, a nepředložení zelené karty. Žalobce namítá, že jeho vinu dostatečně neprokázaly. Tvrdí, že auto v době nehody neřídil.

Správním orgánům také vytýká neprokázanou formální stránku prvního z uvedených přestupků. Krajský soud proto musel posoudit, zda některou z těchto námitek žalobce uplatňuje důvodně.

II. Skutkové okolnosti a rozhodnutí správních orgánů

2. Dne 7. 5. 2019 před třetí hodinou odpoledne došlo v úseku 134,1 km dálnice D1 ve směru na Prahu k dopravní nehodě. Řidič vozidla Škoda Superb v zúžené části rekonstruované dálnice nestačil zareagovat na uspořádání dopravního značení na začátku dopravního omezení. V místě, kde se levý jízdní pruh stáčí doleva, pak vede přes středový pás a následně do levého jízdního pruhu v jízdním pásu v protisměru, pravou přední částí svého vozidla narazil do dopravního zařízení Z4d s přerušovaným světlem. Poškodil tři kusy tohoto dopravního značení a způsobil tím škodu ve výši 78.000 Kč.
3. Městský úřad Velké Meziříčí („městský úřad“) rozhodnutím ze dne 14. 10. 2019, č. j. DOP/67802/2019-troja/22100/2019 („rozhodnutí městského úřadu“) uznal žalobce vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích („zákon o silničním provozu“), v souvislosti s porušením povinnosti stanovené v § 18 odst. 1 zákona o silničním provozu. Podle tohoto ustanovení platí: „Rychlost jízdy musí řidič přizpůsobit zejména svým schopnostem, vlastnostem vozidla a nákladu, předpokládanému stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, její kategorii a třídě, povětrnostním podmínkám a jiným okolnostem, které je možno předvídat; smí jet jen takovou rychlostí, aby byl schopen zastavit vozidlo na vzdálenost, na kterou má rozhled.“
4. Druhým výrokem městský úřad uznal žalobce vinným z přestupku podle § 16 odst. 2 ve spojení s § 17 odst. 1 zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. Žalobce při šetření dopravní nehody policii nepředložil zelenou kartu. Za tyto přestupky žalobce dostal pokutu ve výši 1.600 Kč.
5. Městský úřad vycházel mimo jiné z protokolu o dopravní nehodě, fotodokumentace, plánu místa dopravní nehody, úředního záznamu, potvrzení o provedeném úkonu a dokladu o zadržení osvědčení o registraci vozidla. Jako svědka také vyslechl policistu vyšetřujícího nehodu – P. V. Ten k věci vypověděl, jak policisté ohledali místo dopravní nehody a jednali s obviněným, který nesouhlasil s blokovou pokutou a odmítal cokoliv podepsat. Žalobce se k ústnímu jednání bez omluvy nedostavil. Městský úřad poté obdržel písemné vyjádření žalobce, ve kterém uvedl, že vozidlo neřídil. S odkazem na judikaturu poukázal na to, že výpověď policistů o tom, jak se žalobce vyjadřoval na místě nehody nelze použít jako důkaz.
6. Proti rozhodnutí městského úřadu se žalobce odvolal. Namítal zejména nedostatečné prokázání toho, že byl řidičem vozidla. Nepopřel, že na místě nehody byl, ovšem jednal tak, aby chránil osobu blízkou.
7. Žalovaný rozhodnutím ze dne 20. 1. 2020, č. j. KUJI 6203/2020, odvolání zamítl („rozhodnutí žalovaného“). V reakci na odvolací námitku uvedl, že z obsahu spisového materiálu plyne, že sám žalobce po dopravní nehodě při jednání s policejní hlídkou vystupoval jako řidič vozidla. Tuto skutečnost zpochybnil až těsně před vydáním rozhodnutí městského úřadu. Žalovaný tomuto tvrzení neuvěřil. Pokud totiž žalobce tak

zásadní tvrzení, že nebyl řidičem vozidla, uplatnil až s několikaměsíčním odstupem, před vydáním rozhodnutí městského úřadu, ačkoliv tak mohl učinit kdykoliv dřív, zpochybňuje to váhu a věrohodnost takového tvrzení. Policisté sice nebyli očitými svědky dopravní nehody a neexistuje tak přímý důkaz o tom, že auto řídil žalobce. Podstatné ale je, že sám žalobce se na začátku označil za řidiče. Pokud jde o obsah výpovědi policisty Votýpky, městský úřad z ní vyšel toliko ve vztahu k prokázání skutečnosti, že se žalobce nacházel na místě nehody, kde vystupoval jako řidič vozidla.

8. K námitce žalobce ohledně neprokázání naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 18 odst. 1 zákona o silničním provozu, tj. nepřizpůsobení rychlosti, žalovaný uvedl, že v tomto případě správní orgány nemají povinnost prokazovat, jakou přesnou rychlostí žalobce jel. Řidič musí přizpůsobit svou rychlost takovým okolnostem, které může předvídat. Žádné nepředvídatelné okolnosti v daném případě nenastaly a za přiměřenou by rychlost žalobce bylo možné považovat pouze tehdy, pokud by daným úsekem dálnice projel bezpečně a setrval ve svém jízdním pruhu, aniž by srazil dopravní zařízení.

III. Obsah žaloby

9. Žalobce namítá, že správní orgány neprokázaly jeho vinu ze spáchání přestupků. Závěr o vině opírají pouze o úřední záznamy a výpověď policisty. Tyto podklady však podle žalobce nelze využít k důkazu. Žalobce odkazuje na judikaturu, ze které plyne, že úředním záznamem ani oznámením o přestupku ve správním řízení nelze samostatně provádět dokazování. Svědecká výpověď policisty pak představuje obcházení zákazu použití úředního záznamu o podání vysvětlení. Proto z ní také nelze vycházet. Dotyčný policista navíc ani nebyl na místě nehody. Nemohl proto dosvědčit, kdo ji způsobil. Žalobce nepopírá, že jej na místě nehody policie ztotožnila. To se ale událo několik desítek minut poté, co došlo k nehodě. Neexistují žádné důkazy o tom, že vozidlo v době nehody řídil žalobce. On naopak od začátku řízení konzistentně tvrdí, že řidičem nebyl.
10. Ve druhé žalobní námitce žalobce zpochybňuje naplnění formálního znaku přestupku. Správní orgány jej uznaly vinným z toho, že nepřizpůsobil rychlost jízdy svým schopnostem, vlastnostem vozidla a předpokládanému stavebnímu a dopravně-technickému stavu vozovky. Správní orgány však nezkoumaly rychlost jízdy vozidla před nehodou a neprokázaly, že k nehodě došlo právě v souvislosti s touto rychlostí. Nehodu však mohlo způsobit to, že se řidič řádně nevěnoval řízení vozidla či nesledoval provoz. V tom případě by se ale jednalo o jiné přestupky. Žalobce nesouhlasí a argumentem žalovaného, že pokud by jel adekvátní rychlostí, k nehodě by nedošlo a daným úsekem by bez problémů projel. Touto logikou by šlo tvrdit, že i kdyby k nehodě došlo proto, že řidič usnul, dostal infarkt, četl si za jízdy knihu apod., pokaždé by příčinou nehody bylo nepřizpůsobení rychlosti. Správní orgány ve skutečnosti nijak nezdůvodnily svůj závěr o naplnění skutkové podstaty přestupku, který žalobci kladou za vinu.
11. Žalovaný navíc nepřipustně rozšířil obvinění proti žalobci. Zatímco městský úřad ve svém rozhodnutí konstatoval, že žalobce nepřizpůsobil rychlost jízdy svým schopnostem, vlastnostem vozidla, nákladu a předpokládanému stavebnímu a dopravně technickému stavu vozovky, žalovaný uvedl, že žalobce rychlost nepřizpůsobil také kategorii vozovky, její třídě, povětrnostním podmínkám a jiným okolnostem, které lze předvídat.

IV. Vyjádření žalovaného

12. Žalovaný především odkázal na své rozhodnutí. K judikatuře týkající se nepřipustnosti záznamu o podání vysvětlení jako důkazu žalovaný uvedl, že na danou věc nedopadá. Závěr o vině žalobce městský úřad nezaložil jen na záznamu o podání vysvětlení. Naopak ve věci provedl komplexní dokazování. Sice neexistoval přímý důkaz o vině žalobce, ale provedené důkazy tvoří ucelený a spojitý řetězec.
13. Není pravdou, že by žalobce od počátku tvrdil, že dané vozidlo neřídil. Toto poprvé uvedl až ve svém písemném vyjádření adresovaném městskému úřadu v den ústního jednání, kterého se nezúčastnil.
14. Porušení § 18 odst. 1 zákona o silničním provozu má žalovaný za prokázané. Nelze vyloučit, že řidič mohl za jízdy usnout nebo se přestal věnovat řízení. Prokázat tyto skutečnosti však obvykle lze pouze na základě přiznání řidiče. Za daných okolností šlo prokázat pouze nepřizpůsobení rychlosti jízdy. Žalovaný vůči žalobci obvinění nijak nerozšiřoval ani neměnil výrok rozhodnutí městského úřadu.

V. Posouzení věci krajským soudem

15. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; „s. ř. s.“) v zákonné lhůtě (§ 72 odst. 1 s. ř. s.). Soud ve věci rozhodl bez jednání. Žalobce s tím souhlasil a žalovaný včas nedal najevo nesouhlas.
16. V průběhu řízení před krajským soudem došlo ke změně v jeho složení. Samosoudkyni, která doposud ve věci rozhodovala, ke dni 31. 12. 2020 zanikla funkce soudkyně z důvodů podle § 94 písm. a) zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích. V souladu s platným rozvrhem práce krajského soudu pro rok 2021 byla tato věc přidělena novému samosoudci.
17. Žaloba je důvodná.

a. Prokázání viny žalobce ze spáchání přestupků

18. Při zjišťování skutkového stavu v řízení o přestupku správní orgán obecně musí postupovat tak, aby zjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Musí jej zjistit v rozsahu potřebném pro rozhodnutí o přestupku (§ 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád; „správní řád“). Povinnost zjišťovat skutkový stav ohledně skutečností odpovídajících skutkové podstatě přestupku tak leží vždy na správním orgánu. *Pokud existuje rozumná pochybnost, tzn. ne zcela nepravděpodobná možnost, že se přestupkového jednání obviněný z přestupku nedopustil, nelze jej za přestupek postihnout (in dubio pro reo).* Obviněnému stačí k tomu, aby jej správní orgán nemohl za přestupek postihnout, rozumná pochybnost o otázce, zda se předmětného jednání dopustil (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2014, č. j. 5 As 126/2011-68, bod 18; či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 6. 2016, č. j. 1 As 60/2016-30, bod 15).
19. Co se týče důkazních možností za účelem splnění povinnosti zjistit v potřebném rozsahu stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, správní orgány mohou podle § 51 odst. 1 správního řádu v řízení použít jakékoliv důkazní prostředky. Jen je musí získat a provést v souladu se zákonem. A tyto prostředky musí být způsobilé přispět k objasnění skutkového stavu věci.
20. Jako důkazní prostředek nelze použít úřední záznam o tom, že byl spáchán přestupek a kdo je z jeho spáchání podezřelý. Ten poskytuje správnímu orgánu pouze předběžnou

informaci o věci (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2009, č. j. 1 As 96/2008-115). Stejně tak je nepřípustné použití záznamu o podání vysvětlení (§ 137 odst. 4 správního řádu). Jak správně namítá žalobce, judikatura též dovodila, že *nepřípustnost použití záznamu o podání vysvětlení nelze obcházet výsledem policistů v postavení svědků ohledně toho, jak se vůči nim osoba při šetření přestupku vyjádřila* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2016, č. j. 1 As 204/2015-33).

21. Důkazní břemeno ohledně prokázání viny obviněného ze spáchání přestupku leží plně na správních orgánech. Obviněný má právo zvolit si procesní strategii. Může také zůstat zcela pasivní. Jeho případné mlčení pak nelze vykládat v jeho neprospěch. Nelze-li bez součinnosti obviněného shromáždit dostatek důkazů o tom, že dopravní přestupek skutečně spáchal obviněný (v tomto případě žalobce), není možné vydat rozhodnutí o přestupku, kterým se obviněný uznává vinným.
22. Žalobce nerozporuje to, že v době příchodu policejní hlídky se nacházel na místě nehody. Zpochybňuje však to, že by auto řídil v momentu, kdy k nehodě došlo. Tvrdí, že vozidlo řídila jemu blízká osoba. Skutkový závěr, že v době nehody vozidlo řídil žalobce, správní orgány založily na dokumentaci od policie (oznámení přestupku, protokol o nehodě, fotografie z místa nehody, úřední záznam, doklad o zadržení osvědčení o registraci vozidla) a výslechu svědka. Přímý důkaz o tom, že vozidlo skutečně řídil žalobce, v této věci neexistuje. A nepřímé důkazy, ze kterých správní orgány vycházely, podle krajského soudu nevytváří dostatečně neprůstřelný skutkový základ pro závěr o tom, že vozidlo řídil žalobce.
23. Důkazy, které městský úřad měl k dispozici, svědčí nanejvýš o tom, že se žalobce nacházel na místě nehody v době příjezdu policejní hlídky. Skutečnost, že vozidlo také řídil v době nehody, dokládá pouze úřední záznam a svědecká výpověď policisty, podle kterého žalobce na místě netvrdil, že by vozidlo neřídil. Pouze uváděl, že k nehodě mělo dojít v důsledku toho, že od nákladního vozidla odlétla deska směrového zařízení směrem k jeho vozidlu. *Úřední záznam ani výpověď policisty ve vztahu k tomu, jak se žalobce na místě vyjádří, však jako důkaz použít nelze.* Svědecká výpověď policisty proto nedokládá nic víc, než to, že žalobce se na místě nacházel a krom něho tam nebyla jiná osoba.
24. Žalobce v rámci správního řízení poskytl alternativní verzi skutkového děje. Uvedl, že vozidlo řídila osoba jemu blízká. Tuto verzi správní orgány odmítly jako nevěrohodnou zejména proto, že žalobce s ní podle nich přišel příliš pozdě. Takto však podle krajského soudu postupovat nelze. Žalobci správní orgány nemůžou klást k tíži to, že se svou obhajobou nezačal hned při policejní kontrole. Obviněný z přestupku má právo uplatňovat nové skutečnosti a navrhopat nové důkazy dokonce i v odvolání, protože omezení stanovené v § 82 odst. 4 správního řádu na řízení o přestupku nedopadá (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2009, č. j. 1 As 96/2008-115). Tím spíš tak může poprvé činit „až“ během prvostupňového správního řízení. Své písemné vyjádření, ve kterém poprvé uvedl, že vozidlo řídila jiná osoba, žalobce zaslal městskému úřadu v den, kdy se mělo konat ústní jednání. Nelze tedy ani říct, že by žalobce se svou obhajobou začal až těsně před vydáním rozhodnutí, jak uvádí žalovaný. I pokud by tomu tak skutečně bylo, jak plyne z výše citované judikatury, předchozí pasivitu žalobce mu nelze klást k tíži a dovozovat z ní jakékoliv skutečnosti v jeho neprospěch.

25. Krajský soud uznává, že s ohledem na to, že na místě nehody kromě žalobce nikdo jiný nebyl, a že nehodu způsobil řidič vozidla provozovaného společností, jejímž jediným jednatelem i společníkem je žalobce, je *vysoce pravděpodobné*, že řidičem tohoto vozidla v době nehody byl skutečně on. *Pravděpodobnost však k uznání viny za přestupek nestačí*. Jak uvedl, Nejvyšší správní soud, nelze se spokojit s tím, že „skutečnost, že obviněný se dopustil přestupku, se jeví být pravděpodobnou, či dokonce nejpravděpodobnější verzí skutkového děje. *Existuje-li pochybnost, tj. ne zcela nepravděpodobná možnost, že skutkový děj se odehrál jinak než tak, že naplňuje všechny znaky skutkové podstaty přestupku, nepřipadá shledání viny spácháním přestupku v úvahu*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2011, č. j. 7 As 97/2011-68, důraz doplnil krajský soud). Platí totiž, že správní trest – stejně jako trest soudní – lze uložit, jen pokud je nade vši pochybnost zřejmé, že se skutek stal a že se stal právě tím způsobem, jaký správní orgán zjistil a prokázal (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2007, č. j. 1 As 11/2007-70).
26. Krajský soud podpůrně odkazuje na skutkově podobný případ, který řešil Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 27. 3. 2012 č. j. 7 Tdo 347/2012-17. Zde byla v trestním řízení předmětem dokazování otázka, zda obviněný řídil vozidlo, které se srazilo s cyklistou. Instančně nižší soudy za stěžejní důkaz o tom, že vozidlo řídil obviněný, považovaly svědecké výpovědi policistů, kteří prováděli šetření na místě nehody. Policisté ve svědeckých výpovědích uvedli, že se obviněný dostavil na místo nehody, zajímal se o to, co se stalo, přihlásil se jako řidič vozidla a řekl, že podle svého domnění srazil srnu. Nejvyšší soud tuto svědeckou reprodukci vyjádření obviněného označil za nepoužitelnou. Jiné přímé důkazy o tom, že obviněný vozidlo řídil, neexistovaly. Ostatní důkazy svědčily pouze o tom, že obviněný se v kritickou dobu nacházel v oblasti, kde k nehodě došlo. To ale Nejvyšší soud nepovažoval za dostatečný důkaz o vině obviněného.
27. V případě žalobce správní orgány také neprokázaly nic víc než to, že žalobce se po nehodě a po příjezdu policejní hlídky na místě nacházel. *Skutečnost, že vozidlo také řídil, se shromážděných důkazů nevyplývá*. Zároveň skutečně nelze zcela vyloučit, že auto mohla řídit jiná osoba. Byť k nehodě došlo na dálnici, mezi časem nehody (14:56) a časem příjezdu policejní hlídky (podle protokolu o nehodě bylo místo ohledáno v 15:30 až 16:09) byla zhruba půl hodina. Není proto vyloučené, že by skutečný řidič vozidla v mezechase místo nehody opustil.
28. Jako relevantní důkaz prokazující vinu žalobce by mohl sloužit záznam z kamerového systému, který se na místě nachází. Ten však shodou okolností měl v rozhodné době poruchu. Kamerový záznam proto nebyl k dispozici. Při neexistenci přímých důkazů v podobě svědeckých výpovědí či jiných nepřímých důkazů, že vozidlo nemohl řídit nikdo jiný než žalobce, správní orgány nemohly dospět k jednoznačnému závěru o jeho vině. Krajský soud má tedy za to, že správní orgány nade vši pochybnost neprokázaly, že žalobce v době nehody byl řidičem vozidla Škoda Superb. Tím pádem neprokázaly, že se dopustil přestupků, které mu kladou za vinu. Vzhledem k existujícím pochybnostem o tom, kdo vozidlo řídil, bylo namíste při hodnocení důkazů aplikovat zásadu *in dubio pro reo* a žalobce nepotrestat.
29. S ohledem na uvedené je nadbytečné zabývat se dalšími žalobními námitkami.

VI. Závěr a náklady řízení

30. Po důkladném přezkoumání napadeného rozhodnutí a řízení, které mu předcházelo, krajský soud vyhověl žalobní námitce poukazující na nezjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností a porušení zásady *in dubio pro reo* při hodnocení provedených důkazů. Zrušil proto rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. S přihlédnutím k charakteru zjištěného pochybení krajský soud zrušil též rozhodnutí městského úřadu (§ 78 odst. 3 s. ř. s.). V této souvislosti krajský soud městskému úřadu ukládá, aby v navazujícím řízení buďto (1) za účelem zjištění skutkového stavu věci bez důvodných pochybností provedl další dokazování, nebo (2) postupoval v souladu se zásadou *in dubio pro reo* a rozhodl o zastavení řízení, neboť žalobci spáchání přestupku spolehlivě neprokázal.
31. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci úspěšný, proto mu vzniklo právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Výrokem II. tohoto rozsudku soud uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci do třiceti dnů od právní moci rozsudku náhradu nákladů řízení o žalobě v celkové výši 11.228 Kč. Tato částka se skládá ze zaplaceného soudního poplatku 3.000 Kč za podání žaloby, z částky 6.200 Kč za dva úkony právní služby zástupce žalobce JUDr. Emila Flegela, spočívající v přípravě a převzetí věci podle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb č. 177/1996 Sb. („advokátní tarif“) a podání žaloby podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu. K tomu je třeba připočíst paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu za dva úkony právní služby po 300 Kč a daň z přidané hodnoty ve výši 1.428 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 19. ledna 2022

Martin Kopa, v. r.
samosoudce